

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno.
Četrletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Dr. Vladimir Serbec:

Ovalutnem vprašanju.

(Dalje).

Vsa sedanja neznosna draginja, po-
manjkanje sirovin in inozemskega bla-
ga, vse ovire trgovini pri izvozu in u-
vozu, ki razvoj trgovine naravnost
onemogočijo, kajti nobena panoga na-
rodnega gospodarstva rabi več pro-
stosti in je tako občutljiva proti oviram
ko ravno trgovina, vse to so zle po-
sledice naših obupnih denarnih razmer.
To uvidevajo vsi državniki in vsi fi-
nančniki, trgovci in voditelji bank pač v
prvi vrsti. Vendar-le moram očitati naši
prvi vladi in pred vsem odstopivšemu
finančnemu ministru Ninčiču, da ničesar
ni storil in trafil mnogo dragocenega
časa. Edino kar je država doslej za
ureditev naše krone storila, je bilo ži-
gosanje, da se papirnati denar v naši
državi s žigom označi in na ta način
loči od onega papirnetega denarja
drugih delov avstro-ogrske države.

Misel je bila dobra in so temu
sledile tudi druge države, ki so bile

izišle iz avstro-ogrske monarhije, tako
Nemška Avstrija in češkoslovaška re-
publika. Način žigosanja v naši državi
je pa vse pokvaril. Mesto da bi se
država obrnila na avstro-ogrsko banko,
da bi ji priskrbila v zameno nov de-
nar v višini onega, ki je kurziral v
naši državi, kateri novi denar bi imel
označbo, ki je ne bi mogel ponarejati
nobeden ponarejalec denarja, so se
porabljali za žigosanje občinski pečati in
pečati najnižjih uradov širom cele dr-
žave, ki jih zamore ponarediti s lah-
koto vsak izdelovalec pečatov. In žigi
so bili tako različni in pomanjkljivi, da
je zamogel vsak paglavec žigosati ne-
žigosani denar s kakšno staro štampi-
lijo. Na Češkem in v Nemški Avstriji
so bili bolj premisleni, ondotni žig se
ni mogel ponarediti. Posledica tega je
bila, da je ves nežigosani denar, ki je
bil v prometu v inozemstvu, prišel k
nam in so se našli razni zasebni pod-
jetniki, ki so s ponarejenimi štampili-
jami žigosanje opravili naknadno. Na
ta način se je zgodilo, da je prišla po
sodbi finančnih veščakov še najmanj

ena milijarda papirnatega denarja več
k nam, tako da je saniranje danes še
težje, ko ob času prevrata, poprej smo
imeli 7 milijard nekritega denarja, se-
daj jih imamo 8.

Prednō se lotimo saniranja je po-
trebno, da se ta pogrešek čimprej po-
pravi, in se zamenjajo bankovci ki so
v prometu s takšnimi, ki izključujejo
ponarejanje, in sicer to v razmerju 1:1,
bodisi da je novi denar žigosane kro-
ne, bodisi da so dinarji; denar ki je
sedaj v prometu, se bi pa moral po-
tem v zelo kratkem roku preklicati.
Na ta način se bi vsaj dognala na-
tančna vsota denarja, ki je v prometu
in se bi množina tega denarja držala
vedno na jednaki višini — stabilizirala.

Drugi korak bi moral biti, množino
tega denarja zmanjšati in sicer začas-
no približno na polovico. Tō se da
storiti le s premoženjskim davkom in
davkom na vojne dobičke. To pot sa-
niranja so nastopile že druge države,
pred vsem Nemčija, ki se je mi ne
moremo izogniti. Tolažba bo vsakemu
prizadetemu, da postaja vrednost tega

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(29)

Toda ali sem mogla iti s svojim znanjem
po edinem potu, na katerem bi mogla biti
zdaj koristna? Nisem vedela tega, nisem se
niti bavila s tem vprašanjem. Odločila sem
se, iti po potu, ki sem ga videla pred seboj,
če naj pelje do cilja ali ne. Ta zahteva na
mojo energijo me je olajšala. Vstala sem, se
oblekla ter se posvetila dnevnim nalogam.

Ena teh nalog je bila, izvedeti, ali je
gospod Grey našel svojo hčer, ko se je vrnil
v hotel, tako bolno, kakor so mu razodele
njegove zle slutnje. Telefonski pogovor, ka-
teremu je kmalu sledil drugi, mi je pojasnil
to zadevo. Gospodična Grey je bila zelo
bolana, vendar pa ni bila nevarnost smrti.
Na vsak način se je njeno stanje zboljšalo.
In če ne bodo prišle nove komplikacije, tedaj
je bilo upati, da bo mogla v štirinajstih dneh
iti zopet iz hiše.

Nisem bila iznenadena vsled tega po-
ročila. Nasprotno, bila so taka, kakor sem
pričakovala. Vsklik duha v ameriški hiši
je bil praznoverje, celo v taki okolici, ki je
bila prenapolnjena strahu in vse one groze,
ki sledi zločinu. In v mojih mislih se je ta
okolščina pridružila kot sumljiv moment k
drugim, ki sem jih imela proti nekemu.

Če bi hotela dogodke naslednjih dni
pripovedovati na dolgo in široko, bi morala
obremeniti svoje poročilo z nepotrebnimi
posameznostmi.

Z gospodom Durandom se v naslednjih
dneh nisem sešla. Čeprav je bil stric sicer
zelo dober, je bil vendar v tem oziru neiz-
prosen. Dokler ne bo policija zopet izjavila,
da je gospod Durand nedolžen, ali dokler
ne bo dokaza, ki bi ga popolnoma opral
pred svetom, toliko časa ne smem obče-
vati z njim. Natančno se še spominjam besed,
s katerim je končal moj stric dolg, hud prepir,
ki sva ga imela o tej zadevi. Glasile so se:

»Ti si izrekla gospodu Durandu svojo
popolno vero v njegovo nedolžnost na naj-
jasnejši način. To mu naj za enkrat zadošča.
Če je oni spoštovani gentlemen, za kakršnega
ga smatraš, se bo tudi s tem zadovoljil.«

Ker se je moj stric vedno držal svojih
besed, in če je govoril resno, tedaj je to
tudi za resno smatral, nisem niti več po-
skusila, ugovarjati, ker sem mu morala prav-
zaprav pritrditi, če sem zadevo jasno in
stvarno premislila. Toda čeprav nisem mogla
sporočiti svojemu ženinu svoje simpatije,
vendar so ostale moje misli in moja čustva
prosta. In vsa ta so bila posvečena možu,
ki je na sramoten način osumljen, proti
čemer ni bil pripravljen, ker je imel vedno
v družabnem in kupčijem oziru sijajno
stališče.

Kajti gospoda Duranda so imeli splošno
še vedno na sumu, navzlic nekaterim dejst-
vom, ki so prišla polagoma na dan ter po-
trdila njegovo izpoved.

To se mi je zdelo skrajno krivično. Kaj
se naj vendar zgodi, če ne bo nobenih drugih
razbremenilnih okoliščin, ki jih bosta po-
licija in občinstvo tudi kot taka smatrala? Ali
ne sme vseh okoliščin, vsled katerih je
njegova krivda dvomljiva, razlagati v svoj
prid? Na primer oni krvavi madež na nje-
govi srajci, ki sem ga videla in pa postavo,
o kateri sem poročala? Zakaj niso dejstva,
da je madež popolnoma drugače izgledal,
kakor da bi prišel od spodaj gor na srajco,
marveč da je padel od zgoraj dol, zakaj niso
tega dejstva bolj vpoštevali oni, katerih dol-
žnost je bila, pojasniti skrivnost, da se po-
jasni pravi položaj? Meni je pripovedovala
ta okoliščina tako jasno zgodovino o njegovi
nedolžnosti, da sem se čudila, kako jo je
mogel nadzornik pregledati. Toda pozneje
sem to razumela. Ena sama beseda mi je to
pojasnila. Moj račun je bil popolnoma pra-
viljen. Kri je nedvomno kanila od zgoraj dol.
Toda ene stvari se ni moglo dokazati, da ta
kaplja ni kanila od zgoraj dol v hipu, ko je
storilec zapil stilet v svetilnico, marveč še
le potem, ko je zločinec že pobegnil ter neki
drugi, popolnoma nedolžni, prišel v sobo.

(Dalje prih.)

tega, kar mu ostane vsled plačila tega davka, dejansko višja.

Recimo da ima nekdo 100.000 K v banki in plača 5000 K premoženjskega in 20.000 K vojno dobičarskega davka, mu ostane še 75.000 K. Za teh 75.000 K si bo pa zamogel kupiti potem skoraj ravno toliko blaga, ko prej za naloženih 100.000 K.

To izhaja iz starega načela v narodnem gospodarstvu in prometu, da se poviša vrednost vsake stvari ako ni več izobilja. Premoženjski davek, ki zadene gospodarski faktor (namreč kapital) ima svojo slabo stran. Načelo zdravega narodnega gospodarstva je, zadeti le dohodke, ne pa delo ali kapital, ki sta glavna faktorja vsakega gospodarstva in podjetja. V tem resnem položaju nam pa s malimi sredstvi ni pomagano, druge države, ki jih vodijo izkušeni finančniki, so segle po istem sredstvu. Seveda se moramo držati pametne mere. Premoženje se pa naj vsako, tudi najmanjše obdači, davek se pa naj polagoma stopnjuje približno od pol odstotka pri najmanjših do 10 odstotkov pri največjih premoženjih. Podvrženi bi morali biti premoženjskem davku tudi vsa premoženja inozemcev pri nas in premoženje naših državljanov v inozemstvu, v kolikor jih ne zadene tam premoženjski davek.

(Dalej prihodnjič.)

Prekmurje.

O akciji, uvedeni za zasedenje Prekmurja je prejel Ljubljanski dopisni urad nastopno poročilo: Naša sicer tako tiha in molčeča Radgona je dne 10. avgusta popoldne nenadoma oživila. Po njenih ulicah so odmevali trdi koraki 36. (karlovskega) in 37. (ljublanskega) pehotnega polka. Sledil je dravski konjeniški polk in dolga vrsta artiljerije: naprej dve brdski bateriji drinskega polka, druga in tretja havbična in 1. mariborska poljska baterija. Potem so se pojavili naši izborni telefonisti brzojavnega bataljona, tren saniteta itd. Po zaslugi naših nad vse hvalevrednih železničarjev, ki so delali noč in dan, se je v komaj 24 urah zbrala tukaj vsa vojska. Nne 11. avgusta zvečer je bila Radgona pravo vojno taborišče, kjer je vrelo in vršelo kakor v čebelnjaku. Tudi nestrokovnjak je mogel opaziti, da se nekaj pripravlja. Radovedno so legli Radgonci spat, toda ko so se zjutraj zbudili, te vojske ni bilo več v mestu. Bila je že daleč v Prekmurju, čigai prebivalstvo nas je pričakovalo tako željno, in kamor je vlekle srce vsakega vojaka z nepremagljivo silo. Že na vse zgodaj so poleteli čili konji dravskih dragoncev v prekmurska polja in po komaj peturnem pohodu ob polu enajstih so zaplapolale v solnce svobode prve sloj. zastave ne lepem s'ov. Prekmurju.

36. in 37. polk sta izyršila forsirane 30—40 klm. dolge marše v redu, ki zbuja občudovanje. Drin. brdski bateriji sta takoj po izkrcanju iz vagonov nastopili in verno spremljevali svoje druge od pehote. Še enkrat so se bratsko pozdravili Srbi, Hrvati in Slovenci tam, kamor jih

je pozvala domovina! Prekmurci so sprejeli svoje brate osvoboditelje z nepopisnim navdušenjem. Praznično oblečeno zbrano ljudstvo je navdušeno pozdravljalo naše vojake. Ob polu enajstih je dospel general Smiljanić v Mursko Soboto, kjer je pozdravil čete okoli katerih se je zbrala ogromna množina sveta. Potem se je peljal preko vasi Mačkovec, Boreče v Lendavo, povsod povprašajoč po potrebah, željah prebivalstva, ki je mnogo pretrpelo vsled nasilja boljševiške vlade. Boljševiki so Prekmurcem odvzeli skoraj vso govejo živino, bodisi potom rekviriranja, bodisi potom nasilnega kupovanja. Pri tem so plačevali z »belimi kronami«, za katere se ni inogla, kakor pravijo ljudje, kupiti niti igla. Prekmurci trpe veliko pomanjkanje soli, sladkorja, obleke, obutve in tobača. General jim je obljubil, da jim bodo naše oblasti takoj v vsem priskočile na pomoč.

Brzjojavka Regentu.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je ob priliki zasedbe Prekmurja poslalo na kabinetno pisarno Njegovega kraljevega Visočanstva prestolonaslednika in regenta Aleksandra v Beograd nastopno brzjojavko: Naše hrabre čete so tekom včerajšnjega in današnjega dne zasedle Prekmurje, navdušeno pozdravljene po tamkajšnjem slovenskem prebivalstvu. Ob tem zgodovinskem trenutku, ko so bili naši prekmurški bratje rešeni iz tisočletnega robstva, poklanjamo Vašemu kraljevemu Visočanstvu izraz verne vdanosti in najgloblje hvaležnosti celokupnega slovenskega naroda. Ljubljana, dne 12. avgusta 1919.

Političen pregled.

Jugoslovanski in Narodni klub odklanjata sodelovanje z Demokrasko zajednico. Beograd, 12. avgusta. (Slov. Narod). Designirani ministrski predsednik Davidović je konteriral danes s Črnogorci in Bunjevci, ki so izjavili, da bodo podpirali Davidovićevo vldo. Ob 11. uri dopoldne se je vršila konferenca ministrov in klubovih načelnikov Demokraskie zajednice v ministrtvu prosvete. Tekom konference je posetil ministrskega predsednika Davidovića predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, ki je izjavil, da je Jugoslovanski klub definitivno sklenil, da ne more sodelovati v koalicii z demokrasko vlado. Tekom dneva so se vršile še nadaljne konference s partijami, ki se še niso izjavile, na večer so posetili ministrskega predsednika Davidovića predstavniki Narodnega kluba, ki so izjavili, da ne gredo v vlado. Ministrski predsednik Davidović je sprejel njihovo izjavo na znanje. Po teh konferencah je poročal g. Davidović svojim kolegom iz Demokraskie zajednice o položaju in se je sklenilo, da se skliče za jutri sredo dopoldne plenurno Demokraskie zajednice, ki bo definitivno odločal.

Socijalni demokrati sodelujejo z demokrasko zajednico. Beograd, 12. avgusta. Socijalni demokrati, ki so že preje izjavili, da hočejo podpirati vlado Demokraskie zajednice, so pripravljani iti tudi v koalicijsko vlado z Demokrasko zajednico. Vest, da je došlo med socijalnimi demokrati in Demokrasko zajednico do sporazuma, je vzbudila senzacijo v parlamentarnih krogih, posebno pa v vseh naprednih krogih veliko zadovoljnost, ker sta se na ta način združili napredni stranki, ki ste tudi po svojem programu in sestavi stranki narodnega jedinstva in ki hočeta s skupnim delom pospeševati boj za socijalne pravice in konsolidacijo na demokraski način in ki delata nato, da vendar enkrat pride do energične sanacije dosedanjih ekonomskih in političnih razmer. Zvečer se je v parlamentarnih krogih trdilo z vso sigurnostjo, da se je Demokraskia zajednica v zvezi s socijalnimi demokrati in oprta od nekaterih malih partij,

odločila definitivno, da sestavi vlado. Na ta način bi designirani ministrski predsednik Davidović poročal že tekom jutrajšnjega dne prestolonasledniku regentu Aleksandru o uspehu poverjenega mu mandata. Do 10. ure zvečer še ni bilo mogoče dobiti potrdila o resničnosti te vesti, vsekako pa je karakteristično, da se v odločilnih parlamentarnih krogih govori, da so se Demokraska zajednica in socijalni demokrati sporazumeli o tem, da hočejo restringirati število ministrskih portfeljev, od katerih bi prevzeli socijalni demokrati socijalno politiko in narodno gospodarstvo (rudnike, zgradbe in obnovo).

Slovenci in Slovenke!

Prvič se obračam na ves slovenski narod, nisem tega storil takrat, ko smo osvojevali Maribor in delali sedaj že priznane slovenske meje na Štajerskem. Storim to v trenutku, ko se trgamo za usodo našega Korotana. Storim to sedaj, ko se peha Nemec po uničujočem, a pravičnem porazu na Štajerskem, da si priropa po božjem in človeškem pravu nam sodeč Korotan, za katerega prevdarno ponemčevanje je stoletja izmetaval žal ne brez uspeha milijone, kako bo še le sedaj v času odločitve vzkipela in navalila sovražna nam propaganda.

Zalo se zbere na Veliki Šmarn naš narod na tleh nepozabnih nam gosposvetskih pravic in zagrmí iz tisoč in tisoč grl v svet svojo odločno voljo, da si ne damo koroških Slovencev iztrgati v večno nemško tlačanstvo.

Pridejo odposlanci deželne vlade in naš primas, ljubljanski knez in škof, se je kot prvi odzval mojemu vabilu, da služi pod milim nebom službo božjo. Narodna društva in posamezniki hite na ta tabor, vsi v globokem umevanju za zgodovinsko važnost, ko se zasadijo naši mejniki nemara za stoletja.

Kličem Vas torej, Slovenci in Slovenke, da pridete v Sinčovas in pokažete kot priče vseh delov naše domovine, da stojite z dušo in telesom v borbi za njihovo in našo pravdo

General Maister s. r.

Dnevne novice.

Okrajni glavar gospod dr. Srečko Lajnšic je za nekaj časa iz Maribora odsoten, ker je imenovan za civilnega komisarja v Prekmurju, vsled tega odpade njegovo občevanje s strankami. Njegov zastopnik je začasno komisar Rajko Mulaček.

Umrla je danes gospa Marija Škvarča, soproga poduradnika južne železnice in mati poročnika Cirila Škvarča. Pogreb se vrši v soboto popoldne ob dveh iz mrtvašnice v Pobrežju. Prizadeti rodbini naše sožalje.

Koncert žel. godbe v mestnem parku se vrši v nedeljo od 12—13.

Popravljamo. Pred par dnevi smo priobčili notico o g. Wagnerju, lastniku kavarne »Meran« na Tegetthoffovi cesti, da se je razžalljivo poslovil od slovenskih gostov. Ker smo se po pričah prepričali, da nas je dotični dopisnik mistificiral, to radi popravljamo. Krivice nočemo delati nikomur.

Klerikalno hujskanje. Zadnji »Slovenski Gospodar« je napisal hujskajoči članek, s katerim se bomo še bavili. Za danes hočemo navesti samo en stavek, ki ga navaja v tem članku: »Kmetje, kako dolgo bode še trpeli te razmere, kako dolgo bode še s krvavimi žulji pridobljeni denar plačevali kot davek za mastne plače in zabave drugih slojev?« Klerikalci so torej pričeli hujskati našega kmeta naravnost na upor, da naj ne plačuje davkov, češ da vsi davki služijo edinole za »mastne plače« — slabo plačanih uradnikov. Klerikalna stranka

je zašla popolnoma v stopinje praktičnega boljševisma. In če išče »Slovenski Gospodar« drugod zapeljivcev, ki vodijo kmeta na kriva pota, tedaj pravimo, da so oni lahkomišelniki in zločestni klerikalni voditelji pravi zapeljivci našega kmeta.

Pobreški pohajkovelec zašel je te dni tudi na pokopališče v Pobrežju. Iskal je slovenskih napisov pa ni mogel najti niti groba Feliksa Stegnarja, niti Loizeta Bahovca. Oba sta bila delavna rodoljuba, znana po celi domovini; umrla sta ob vojnem času in zato se je menda nanju pozabila. Ali bi ne bilo mogoče, da bi premožni sorodniki in prijatelji teh velikih pokojnikov postavili tema za sluzniemu možema vsaj skromna nagrobna kamena? Kje je sloveče Bahovčevo samsko omizje?

Nagla poštna zveza je med Ljutomerom in Mariborom, ker navadne karte rabijo za pot v Maribor samo štiri dni. Ali leži vzrok za tako naglo poslovanje na ljutomerski ali mariborski pošti, ni znano. Poštni pečat ljutomerske pošte je še vedno nemški, dasiravno so ljutomerski rodoljubi že pred več meseci nabrali primerni znesek za nabavo slovenskega pečata in ga poslali v Ljubljano.

Olika. Piše se nam: Pripetilo se mi je, ko sedim pred kratkim z svojo kolegijo ob 8. uri zvečer v parku, da naju — meni nič, tebi nič — nagovorita dva gospoda. No, in od same jeze, da nista dobila nobenega odgovora, pričela sta prav nedostojno govoriti in naju takorekoč ozmerjati. — Po mojem mnenju ni nikak prestop, ako se — po trdopojnem delu v pisarni, kjer ni posebno čist zrak — kar vsak, ki ima sličen poklic sam dobro ve, — gre zvečer nekoliko v park, hoteč se navžiti dobrega, svežega zraku. In mislim tudi, če je dekletu toliko samostojno, da se sama pošteno preživlja, ni noben pregrešek, ako gre brez starejše dame na izprehod, posebno, če je kot nedomačinka navezana sama na se. — Priporočala bi vam toraj — gospodje, da dobro poprej premislite, koga nagovorite! Napačno pa je, ako menite, da je vsaka punca — metljja, — s katero bi vi pometalil Poštena Slovenka.

Ferkova ustanova. Jesen se bliža, začetak šol. Naši dijaki bodo potrebovali izdatnih podpor. Draginja zahteva, da v obilni meri podpiramo dijaško kuhinjo in da pričnemo z dijaškim domom. Blagi prijatelj dijaštva dne 15. septembra 1915 umrl Feliks Ferk, ki je celo premoženje zapustil za dijaško ustanovo, je v svojem testamentu izrazil željo, da se vsa zapuščina uredi v teku jednega leta. In zdaj po preteku štirih let še ni nobenega konca. Cela štiri leta že leži zapuščinski akt v dunajskem naučnem ministrstvu. Neki dvorni dekret iz leta 1847, torej iz časov Meternichovih, določa, da ima administrativna oblast določiti, če je takšna ustanova sprejemljiva ali ne. Pokojni Ferk je določil ustanovo za dijaške slovenske narodnosti. To je vzroka dovolj, da so avstrijska ministrstva to zadevo proglasila za politično zadevo in vlačila štiri leta iz jedne pisarne do druge, a se do razpada niso izjavile, če je ta ustanova sprejemljiva ali ne. Tako je prišlo, da je ob razpadu akt obležal na Dunaji in tudi nova socijaldemokratska vlada ga noče izročiti, dokler ni podpisana mirovna pogodba. Posredovali so vsi mogoči faktorji; pa dosedaj se ni dalo nič doseči. Ta zadeva je prava živa podoba bivšega avstrijskega germanizajočega birokratizma. Žalostno je le, da se ne more v teh dragih časih pomagati dijakom že sedaj s podporami, ki so zanje namenjene. — Dr. R.

Štajerskim okrajnim zastopom in občinam v vednost. Za zbor odposlancev občin in okrajnih zastopov, ki je sklican v Celje od predsednika likvidacijske komisije dr. Kukovca za dneva 11. in 12. septembra, je veliko zanimanje. Oglasili so se že poročevalci za občinsko upravo, za ulogo okrajnih zastopov sedaj in v prihodnje, za postopek občinskih in okrajnih hranilnic glede vojnega posojila in za ureditev zdravstva. Predsednik je imel te dni pogovore z deželnim glavarjem v Gradcu in bode poročal o stanju delitve deželne premoženja in dolgov. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo in poverjenik financ sta javila udeležbo

s sledečim dopisom: Na poročilo z dne 3. julija 1919 št. 549, se Vam poroča, da smatra poverjeništvu ministrstva financ v Ljubljani nameravano posvetovanje za priporočljivo in da se ga bo rade volje udeležilo po posebnem odposlancu. Seveda bi mogel ta odposlanec eventuelne rezultate tega posvetovanja vzeti samo ad referendum, ker bi pristojala končna odločitev v zadevi, kolikor pride državna finančna uprava v poštev, pač le ministrstvu financija v Beogradu.

Učitelji (aktivni in upokojeni) in profesorji, člani »Društva jugoslovan. državnih uslužbencev v Mariboru« se opozarjajo, da se deli fina ameriška moka v soboto, dne 16. t. m. ves dan v Hamerlingovi ulici.

Južna železnica. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani sprejme dva jurista s sodno in enega jurista z davčno prakso v službo. Reflektanti naj se prijavijo pri imenovanem ravnateljstvu (Belgijska vojašnica), I. nadstropje, soba št. 16.

Razpis trafike. Trafika na Tegetthoffovi cesti št. 77 je razpisana do 3. septembra 1919. Natančnejše podatke daje finančno ravnateljstvo v Mariboru.

Sreča Mariborčanke v Ljubljani. V torek zjutraj je prišlo v Ljubljano iz Maribora neko dekle, ki je hotelo iti v bolnišnico. Med potoma je pa porodila krepko dete, ki je veselo kričaje zagledalo luč sveta.

Tatvina sladkorja. V neki noči proti koncu julija je bilo trgovcu Senčarju v Ptuj iz skladišča na kolodvoru ukradeno 15 vreč sladkorja. Tatov baje ni nihče opazil in se tudi ne da dognati, kam so spravili tako veliko množino ukradenega sladkorja.

Tatvina. Nerač Karol iz Oplotnic pri Konjicah, pristojen v Ivanovce pri Radgoni, čevljarški učenec pri čevljarju Piršu na Tržaški cesti št. 15, je ukradel nekaj podplat v vrednosti 200 kron. Oddali so ga sodišču.

Konjska tatvina. Dne 9. t. m. zjutraj je bilo veleposestniku g. Petru Mesarecu pri Sv. Juriju v Slov. goricah ukradeno iz njegovega hleva par konj v vrednosti 15.000 K. Lenarškemu orožništvu se je posrečilo izslediti jih v toliko, da je ugotovilo, da sta ukradla ta dva konja neki Fran Šipek, posestnikov sin od Sv. Kungote v družbi njegovega hlapca Alojza Štifterja. Spravila sta še isto jutro konje čez Muro ter sta jih prodala Jožetu Siegelu, kmetu v Ratschendorfu pri Cmureku.

Tatvina vola. Dne 10. t. m. je bil kmetu Knupležu iz Gaštaraju ukraden vol. O tatu še ni sledi.

Zaseženi konj. Izvošček Lebar iz Maribora je hotel za nekega Alojza Žugmana spraviti konja čez mejo. Ker sam ni hotel popolnoma opraviti ta posel, je imel konja pripravljenega le do bližnje meje, potem ga pa je izročil nekemu Valentinu Gragerju, da ga spravi naprej. Obmejno vojaštvo pa mu je prišlo na sled ter zaseglo konja.

Nemški zločin na Koroškem. Nemško-avstrijska vlada si prizadeva prodreti s svojo zahtevo, da v spornem ozemlju prevzamejo domače straže varnostno službo in da se umakne naše vojaštvo iz našega upravnega ozemlja. Kam pes taco moli, res ni težko uganiti, do kakšnih anarhičnih razmer pa bi vedla ugoditev nemške zahteve, o tem priča vest ki smo jo ravnokar, sprejeli iz verodostojnega vira. V Lipo pri Vrbi, lepi slovenski vasi, ležeči v nemškem pasu, a tik ob meji našega upravnega ozemlja, se je priklatlilo 8 do 10 volkswehrovcev iz Paterniona, torej iz nesporno nemškega ozemlja. Ko so se v gostilni napili, so napadli hišo znanega slovenskega kmeta Reichmanna p. d. Jesenika. Po brezuspešnem trudu udreti v hišo, so jeli streljati v sobo, kjer so se nahajali Jesenikovi. Tri kroglice so zadele gospodarja in ga težko ranile, ena krogla mu je zdrobila kost v stegnu. Domači sin, videč, da ni druge pomoči, je oddal iz podstrešja nekaj streliv na bandite in enega teh zadel. To je druge preplašilo, da so odnehali. Ranjenega kompanjona so prepeljali v Beljak, a je spotoma umrl. Sedaj so zlobneži javili orožnikom, da je bil njihov tovariš napaden in ustreljen od Jesenikovih. Preiskava je seve dognala kdo

je krivec. — Jesenko se danes bori s smrtjo. Ta gorostasni čin nemških volkswehrovcev dovolj jasno izpričuje potrebo, da ostane naše ozemlje zasedeno po vojaštvu. Ko bi ugodili nemški zahtevi, bi pač niti trenotek ne bili varni pred upadom nemških tolpe in voditelji naši bi ne bili več varni življenja. Vse kaže, da gre tu za premišljen čin organiziranega nemškega terorja. Zato pozivljamo našo vlado, da zastavi vso svojo energijo, da prepreči nemške nakane.

Sokolski vestnik

Sokoli, ki se peljejo v Sinčovas, se zbirajo na glavnem kolodvoru ob 4. uri 15 minut zjutraj. Vožnina tja in nazaj znaša približno K 1742. Za članstvo, ki ima društvene kroje, je obvezno, da se tabora v Sinčvasi sigurno udeleži.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno za drugo“ v Mariboru.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. (Visoka potovalca.) Deček Arnuš prihi v hišo: »Francozi so tukaj.« V tem hipu obstoji pred gostilno Arnuš velik auto. Nevihta se bliža. Gospoda častnika izstopita. Starejši gospod, že po svoji zunanosti in prijaznem obrazu zelo priklapljiv, se približa z raznimi vprašanji: »Kako daleč je v Radgono peš, z vozom, z avtom in ravno tako v Maribor. Od Maribora sem kaj smo rabili 46 min.« Od drugih navzočih se mu približam tudi jaz: »Tukajšni nadučitelj in gerent.« Moj poklon naredil je na gospoda očitno dober utis, kajti stisnili smo si roke prav po jugoslovanski navadi. Višji častnik je še nadalje vpraševal, koliko sem star, kje rojen, kje je sodnija, ali imajo g. uradniki dosti dela, ali je okr. glavarstvo veliko, kakšna letina se nam obeta na žitnih poljih in vinogradih, zakaj ne dobra, koliko prebivalcev šteje trg, ali so mirni, koliko je Nemcev, koliko mož šteje vojaška straža, koliko je orožnikov, ali bo to število potem zadostovalo, zakaj je pouk v največji vročini. Tudi navzoče otroke je nagovoril in si s tem in svojo ljubeznivostjo takoj pridobil naša srca. Na stavljenja vprašanja sem mu primerno odgovarjal. Zelo se je začudil, da tukaj sploh Nemcev ni, ampak sami posilincevi, ki so hujši od pravih Nemcev, kar so pokazali 1. 1914. »Kaj svojega nadučitelja so zaprli, in zdaj ste pa gerent?« »Gerentov stolec mi je v veliko zadoščenje, akoravno sem si s tem nakopal dela čez glavo.« Ta kakih 5 min. trajajoč pogovor je bil končan in ker se nevihta ni približala, se gospoda poslovita. Starejšega gospoda še vedno za roko držeč: »Prosim gospod, s kom pa mi je bila čast govoriti?« »General Smiljanič!« Presenečen z navdušenjem: »Bog živi generala Smiljaniča!« Še en srečen rokostisk in ravno takšen odzdrav iz auta, in ta je sifrčal proti Sv. Trojici. I. K.

Račje. Pod okriljem »Pripravljalnega odbora« Bralnega društva v Račju, se je priredila v nedeljo, dne 10. t. m. narodna veselica, ki je sijajno uspela. Udeležilo se je nad 300 domačinov in okoličanov, ki so z zanimanjem sledili, ter se iz srca smejali pri uprizoritvi Linhartove dvodejanke »Županove Micike«. Naslovno vlogo je s polnim umevanjem igrala gđ. Soršakova. Mlado vdovo Podgorsko je zmerno ter naravno pogodila gđ. Jugova. Župan Kremen (g. Kranjc) se v prvem dejanju ni prav uživel v svojo vlogo, prav priklapljiv starček pa je bil v drugem dejanju. G. Vinko Jug je Anžeta dobro

pogodil. Pravi tip mestnega gizdalina Süsseima je bil g. Dergas, v mimiki in kretnjah izvrsten, škoda le, da je bil pretih in da vloge ni bolje znal. Dünberg (g. Weiss) je s svojim kihanjem povzročil mnogo smeha. Najhvalejše vlogo pa je imel g. Humer v notarju Glazku, ki je zamogel v tej vročini prav pridno segati po glazkih z dobrim vincom. Po igri se je na vrtu in v gostilniških prostorih g. F. M. Faleža, razvila prosta zabava, s plesom, petjem, šalivo pošto itd. Na licih udeležnikov se je videla splošna zadovoljnost. Omeniti je treba, da je bila to prva slovenska veselica v tem nekdanjem nemurju ogroženem Raču. Upamo, da jih sledi še več. Z gledališkimi igrami in s predavanji se da mnogo doseči v probujo ljudstva. — Vsa čast vrlim našim prirediteljem, osobito g. Lojze Faležu, ki so se tako potrudili in zavzeli za narodno stvar.

Razne novice.

Koliko zapravijo evropske vladarice za svojo obleko? Tisti bajni časi so minuli, ko se je pripovedovalo, da se kraljice odevajo v zlato in drago kamenje. One so sicer še sedaj merodajne v najvišjih krogih glede okusa in mode, toda za obleko zapravijo vendar mnogo manj, nego nekatere odlične igralki ali žene milijonarjev. Nemška cesarica je potrebovala na leto 50.000 kron za svoje obleke, kar bi bilo za marsikatero Amerikanko veliko pre malo. Kljub temu se sodi, da je bila nemška cesarica najlepše opravljena. Mnogo več zapravi španska kraljica Viktorija, ki plača samo v Parizu vsako leto račun od 120.000 K. Na drugem mestu stoji italijanska kraljica Helena, katera potrebuje za svojo garderobo 70.000 K na leto. Angleška kraljica Marija porabi na leto 50.000 K za svojo obleko, medtem ko se je ruska carica zadovoljevala s toaletami, ki so stale 35.000 kron. Najskromnejša je nizozemska kraljica Vilhelmina, ki ne zapravi več kot 25 tisoč kron.

Po ameriško. Francoski in angleški listi so prinesli zadnji čas zanimive številke, ki kažejo, kako je Amerika pošiljala svoje čete na evropska bojišča. Glede odprave moštva je Amerika vsekakor dosegla rekord: bila je pravo ameriško delo. Čete so pošiljali preko morja v Evropo takole: V maju in juniju 1917: 12.261 mož, v juliju 12.988 mož, v avgustu 18.323 mož, v septembru 35.523 mož, v decembru 48.848 mož. V l. 1918.: v januarju 46.776 mož, v februarju 48.027, v marcu 83.811, v aprilu 117.213, v maju 244.345, v juniju 276.372 mož. Tako mogočno je naraščal dotok ameriškega moštva v Evropo. V istini eden izmed največjih činov sveta, žal, da je bil samo za vojsko! Če bi se bila ta energija porabila na drugem polju, kaj bi se bilo vse lahko napravilo.

Vino najboljšo sredstvo proti legarju. V pariškem biološkem društvu je poročal prof. Alliot o zanimivem učinku vina na gotove bacile. Po njegovih poskusih uničuje čisto belo vino legarjeve bakterije najdlje v 15. minutah, ter paralegarjeve bacile najdlje v 20. minutah. Zato je prof. Alliot mnenja, da uživanje belega vina zadostuje vsakemu, da se ubrani rečene nevarne bolezni.

Tabor v Sinčevsi dne 15. t. m.

Udeležencem stoje na razpolago sledeči vlaki. Tja gredo:

1. Posebni vlak št. 34 a iz Ljubljane čez Maribor v Sinčevsi. Odhod iz Ljubljane 14. t. m. ob 22.56. uri, prihod v Maribor 15. t. m. ob 3.54. uri; odhaja iz Maribora kot vl. 415 a ob 4.30. uri, prihod v Sinčevsi ob 8.48. uri.

2. Normalni osebni vlak št. 415 iz Maribora 5. uri, prihod v Sinčevsi ob 9.20. uri.

3. Nedeljski vlak št. 417 a vozi ta dan do Sinčevsi. Odhod iz Maribora ob 13.40. uri, odhod iz Dravograda—Meže kot vl. št. 417 ob 15.30. uri, prihod v Sinčevsi ob 16.50. uri.

Nazaj gredo:

1. Normalni osebni vl. št. 414 iz Sinčevsi ob 15.16. uri, prihod v Maribor ob 18.14. uri.

2. Podaljšani nedeljski vlak št. 414/II iz Sinčevsi ob 18. uri, odhod iz Dravograda kot vl. 414 a ob 19.45. uri, prihod v Maribor ob 21.20. uri.

3. Ljubljanski posebni vlak št. 414/III iz Sinčevsi ob 21. uri, prihod v Maribor v polnoči, iz Maribora kot vl. 33 o polnoči, prihod v Ljubljano 16. t. m. ob 4.51. uri.

Udeležniki taborja plačajo polovično vožnjo.

MALA OZNANILA.

Učenec se takoj sprejme pri tvrdki Josip Langetšek v Marbregu, trgovina z mešaninim blagom. 5—3

Karbid prodaja v vsaki množini Maks Macher, trgovina s steklom in svetilkami v Mariboru, Edmund Schmidova ulica 3. 6—1

A V 608/19

24

Oklic

s katerim se sklicujejo zapuščinski upniki.

Gospod dr. Ivan Glaser, odvetnik v Mariboru je dne 5. julija 1919 umrl v tukajšnji javni bolnici.

Vsi, ki imajo terjatev do zapuščine, se pozivljajo, naj napovedo in dokažejo svojo terjatev pri tem sodišču dne

1. septembra 1919

ob desetih v sobi št. 7 ustno ali pa do tega dne pismeno. Sicer ne bi imeli upniki, ki niso zavarovani z zastavno pravico nikake nadaljne pravice do te zapuščine, ako bi zaradi plačila napovedanih terjatev pošla.

V tus. sklepu z dne 19. julija 1919 se je rok pomotoma določil na 1. avgusta 1919.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek V
dne 11. avgusta 1919.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašaj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog K 80.000.000
in rezervnega zaklada „ 2.500.000

 Sprejema vloge vsak delavnik. 

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

I. Mariborski bioskop
Tegetthofova cesta.
Največje in najiminitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.
V četrtek 14. in petek 15. avgusta 1919:

Na drugem obrežji

Detektivdrama v 5 dejanjih

Odrejevalnica

Veseloigra v 2 dejanjih

Igrajo najboljši kinoigralci!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v nedeljah in praznikih ob 1/2, 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Lepa hiša

z obrtom (grajzerija) obstoječ iz 5 sob in gospodarskega poslopja, k temu spada lep sadni vrt, vrt za zelenjavo in ena zelo rodovitna njiva, vse to obsega ograja, se takoj proda z obrtno opremo. Hiša stoji na lepem prostoru ob okrajni cesti, oddaljena 1/4 ure od mesta Maribor. Vpraša se naj pod naslovom A. S. v Pobrežju Cerkovska cesta št. 32, pošta Maribor. 2—2

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1.—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% ponusta.